

Huvudman

Centralskolan Kristianstad
kommun@kristianstad.se

Ärendet

Tillsyn av Centralskolan, förskoleklass och grundskola årskurs 1-6 i Kristianstad kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kristianstad kommun att senast **fredag den 30 augusti 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kristianstad kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kristianstad kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att de elever i förskoleklass och i årskurs 1–3 som av skolpersonal har identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd inom ramen för den ordinarie undervisningen. Rektorn ska under perioden den 11 mars 2024 till den 23 augusti 2024 dokumentera vilka elever som har bedömts vara i behov av extra anpassningar, vilka deras behov av extra anpassningar är samt vilka anpassningar de har fått. Dokumentationen ska senast ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens

redovisning av vidtagna åtgärder den 30 augusti 2024 (3 kap. 5 § skollagen).

2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn eller den rektorn har delegerat det till, ska rektorn se till att starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden den 11 mars 2024 till den 23 augusti 2024 samt vilket datum utredning har startat för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilt stöd som en utredning visar att en elev har och ge de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kristianstad kommun en anmärkning avseende brister rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, arbetet med planen mot kränkande behandling, extra studietid samt skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning. Kristianstad kommun ska senast **fredag den 30 augusti 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser studiehandledning på modersmål, att anmäla behov av utredning om särskilt stöd, åtgärdsprogram, frånvaroutredningar samt betygsättning och dokumentation i betygskatalog.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2024 inlett en tillsyn av Centralskolan i Kristianstad kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Centralskolan i Kristianstad följer gällande bestämmelser om eleverna ges undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra anpassningar och särskilt stöd, åtgärdsprogram, studiehandledning på modersmål, extra studietid, plan mot kränkande behandling, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk utrustning, frånvaroutredningar samt betygsättning och dokumentation i betygskatalog.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 29 januari och 30 januari 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, betygskataloger samt plan mot kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Elever uppger vid intervju att lärarna hjälper till om man som elev inte förstår och att de har två lärare. Flera elever säger att om de behöver hjälp men läraren är upptagen så säger läraren att de får fråga en kompis istället. Elever säger att läraren inte alltid hinner hjälpa alla på matematiklektionen och att de därför ofta löser uppgifterna tillsammans om det är svårt.

Samtliga lärare uppger vid intervjuer att de jobbar mycket med extra anpassningar, till exempel placering i klassrummet, sittkudde, intensivläsning, annat läromedel och fokuserad läxhjälp. Lärare uppger vidare att de även ger mycket bildstöd i klassrummet och jobbar mycket med ledning och stimulans. Flera lärare som undervisar i förskoleklass och i lågstadiet säger att dock att de inte har förutsättningar att ge alla elever de individuella extra anpassningar eleverna behöver då det finns många elever som behöver mycket hjälp, både med och utan diagnos. Lärare uppger att de är jätteduktiga på att ge extra anpassningar på gruppnivå och att de jobbar mycket med ledning och stimulans. Flera lärare som undervisar i förskoleklass och i lågstadiet säger att det är svårt att räkna till vilket innebär att de helt enkelt inte hinner ge alla elever som behöver individuella extra anpassningar den individuella stöd eleverna behöver. Flera lärare som undervisar i förskoleklass och i lågstadiet säger också att det finns elever som riskerar att inte nå målen men som trots det inte får de individuella extra anpassningar de behöver.

Representanter från elevhälsan säger att de känner till att lärare har svårt att hinna ge alla elever som behöver det individuella extra anpassningar och att de därför uppmuntrar lärare att arbeta mer med ledning och stimulans så att fler elever nås. Representant från elevhälsan säger att det på skolan finns många elever med stora stödbehov.

På uppgift om att lärare säger att de inte har tid och möjlighet att ge eleverna de individuella extra anpassningar de behöver svarar rektorn att skolan har elever med många olika behov och förutsättningar vilket kräver en bred insats och att de på skolan behöver tänka på hur lärarna kan organisera sig för att insatser ska gynna hela klassen. Rektorn uppger att lärarna sannolikt syftar på elever med olika typer av diagnoser.

Starta utredningar av elevers behov av särskilt stöd

Flera lärare uppger vid intervjuer att det inte alltid startas en utredning efter att de anmält en elev som riskerar att inte nå målen. På fråga om det alltid görs en pedagogisk utredning när lärarna anmält att extra anpassningar inte hjälper svarar flera lärare nej, det hinns inte alltid med. En lärare säger vid intervju att det kan ta upp till ett år innan en utredning startas. En lärare säger att de ofta får höra att de äldre eleverna prioriteras. En lärare uppger att arbetet börjar om från början vid stadieövergång i årskurs 4. Flera lärare säger vidare att flera av de utredningar som startats inte har startats direkt och säger vidare att arbetet med att starta utredningar går trögt och att skolan ibland inväntar externa utredningar så som logopedutredningar.

Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att det inte alltid startas en pedagogisk utredning när lärare anmält, utan att de till exempel kan be lärarna att pröva mer extra anpassningar. Representant från elevhälsan säger att det kan hända att skolan väntar att starta utredning även om en elev trots extra anpassningar riskerar att inte nå målen. Representant från elevhälsan säger att en anledning till att de avvaktar med att starta en utredning kan vara att de väntar in att det ska bli mer socialt stabilt kring eleven eller på grund av samverkan med till exempel Barn- och ungdomspsykiatri. Representanter från elevhälsan säger att de inte känner igen att lärare inte hinner göra utredningar men säger vidare att de ibland får påminna lärarna då det ibland tar tid innan lärarna kommer igång med utredningar.

Rektorn uppger att skolan inte bortser från anmälningar om behov av särskilt stöd som kommer in till elevhälsan. Rektorn säger att de på elevhälsamöten tillsammans tittar på vilka extra anpassningar som gjorts, var de befinner sig i processen och vad eleven kan behöva från exempelvis vården. Rektorn uppger att pedagogisk utredning startas om anmälan visar att det behövs men säger att hen till viss del känner igen att elevhälsan ibland måste påminna lärare om att starta den pedagogiska utredningen. Rektorn säger att hen inte delar lärarnas bild av att pedagogiska utredningar inte alltid startas. Rektorn säger att det troligtvis handlar om en frustration gällande de omfattande svårigheter som finns hos eleverna och att lärarna vill

att det ska ske förändringar snabbt samt att lärarna inte heller har all information om exempelvis ärenden som omfattas av sekretess. Rektorn uppger att det även kan vara att en elevs hemsituation behöver stabiliseras innan en utredning kan starta. Rektorn uppger att eleven kan ha börjat i förskoleklass utan något första språk, och kanske dessutom har en språkstörning, vilket enligt rektorn innebär att eleven först behöver befinna sig i ett tryggt sammanhang innan utredning kan startas och skolan kan identifiera vilka insatser som behövs och som skulle gynna eleven. Rektorn säger vidare att många elever är språksvaga och att det ibland kan vara svårt att utreda vad som är vad och att man därför först kan behöva ta in barn- och ungdomspsykiatri, habiliteringen eller logoped.

Huvudmannen har den 23 februari 2024 Inkommit med synpunkter på Skolinspektionens kommunicerade tjänsteanteckningar. I inkomna synpunkter uppger rektorn att skolan arbetar med stöd och stimulans, extra anpassningar och intensifierade anpassningar i tidig ålder samt samarbetar med vårdnadshavare och andra aktörer som till exempel Barn och ungdomspsykiatri i syfte att få till en samsyn kring elevernas svårigheter och vad varje enskild aktör kan ta ansvar för. Rektorn uppger vidare att det därefter görs fördjupade insatser så som en pedagogisk utredning.

Särskilt stöd

Flera lärare uppger vid intervjuer att det särskilda stöd som skrivs fram i åtgärdsprogram inte alltid speglar det stödbehov som den pedagogiska utredningen visar att eleverna är i behov av. Flera lärare säger att åtgärderna ofta inte är tillräckliga, att eleverna skulle behöva fler åtgärder och ett mer omfattande stöd. Flera lärare säger att skolan inte har de resurser som behövs utan skulle behöva sätta in mer omfattande åtgärder. Lärare säger att skolans resurser är begränsade och att det inte alltid finns resurser att sätta in. En lärare säger att det ofta är så att de extra anpassningarna en elev haft skrivs in i åtgärdsprogrammet. En lärare säger att en logopedutredning visade att en elev var i behov en genomgång av begrepp och lektionsinnehåll tillsammans med lärare såväl före som efter lektionen, men att det inte görs då lärare inte har möjlighet att ge det stödet själva. Flera lärare säger att flera elever behöver särskilda stödinsatser av till exempel speciallärare och/eller hjälp med språket så som mer studiehandledning på modersmål, men att de idag inte får det eftersom resurser saknas.

Representanter från elevhälsan bekräftar den bild lärare ger om att det särskilda stöd som skrivs fram i åtgärdsprogram inte alltid speglar elevernas behov utan skrivs fram utifrån skolans befintliga resurser. Representant från elevhälsan uppger att de modifierar det särskilda stödet utifrån skolans befintliga resurser.

På fråga till rektorn om hen känner igen att det särskilda stöd som skrivs fram i åtgärdsprogram inte speglar elevernas behov svarar rektorn att det oftast handlar om elever som har en väldigt komplex bild. Rektorn uppger att hen håller med lärarna om att många elever behöver mer individuella genomgångar före och efter en lektion av till exempel begrepp och att det är svårt att ge det stödet på individuell nivå. På fråga om skolan kan ge alla elever det särskilda stöd som de har behov av svarar rektorn nej. Rektorn säger vidare att skolan har förutsättningar att ge

stöd, men inte obegränsat med stöd och att en hög andel av skolans elever har ett stort stödbehov. På fråga om hen som rektor har de resurser hen behöver från huvudmannen för att ge eleverna det särskilda stöd de behöver för att nå målen svarar rektorn att hen inte har det, men med tillägget att hen inte vet vad som skulle behövas. Rektor säger att hen inte ser någon vinst med att det kommer mer personal till skolan och uppger vidare att skolan istället behöver ha mer samverkan med andra aktörer runt eleverna då det finns elever med alla möjliga olika utmaningar som exempelvis autism, språkstörning, socioekonomiska svårigheter och kriminalitet.

Rättslig reglering

Extra anpassningar

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Starta utredningar av elevers behov av särskilt stöd

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektor ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Särskilt stöd

Enligt 3 kap 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en

utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med extra anpassningar i förskoleklass och årskurs 1-3. Även om personal från elevhälsan och rektorn uppger att skolan arbetar främjande med lärmiljön på gruppnivå, visar intervjuer med lärare att det finns elever som inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och som är i behov av extra anpassningar i form av individuellt stöd, som inte får sådant stöd.

Skolinspektionens utredning visar även att rektorn inte alltid ser till att en pedagogisk utredning av en elevs behov av särskilt stöd startar efter det att lärare har anmält behov av en sådan utredning. Trots att rektorn uppger att elevhälsoteamet inte bortser från en anmälan så visar intervjuer med lärare att elevers behov av särskilt stöd i flera fall inte har utretts, även om behov av utredning har anmälts. Detta stöds av intervjun med personal i elevhälsan som bekräftar lärarnas utsagor om att utredningar om särskilt stöd inte alltid startas och att en anledning till det kan vara att skolan inväntar externa utredningar. Att utredningar inte alltid startas framgår även av huvudmannens inkomna synpunkter på kommunicerad tjänsteanteckning där rektorn uppger att skolan kan invänta samverkan med exempelvis Barn- och ungdomspsykiatri innan en pedagogisk utredning startas. Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte alltid ser till att pedagogiska utredningar startar då en anmälan om behov av utredning för särskilt stöd har lämnats in.

Skolinspektionen bedömer slutligen att alla elever inte får det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver. Skolinspektionens utredning visar att de behov av särskilt stöd som eleverna enligt genomförd utredning har och de särskilda stödåtgärder som utredningar visar behövs för att tillgodose dessa behov inte alltid skrivs in i elevernas åtgärdsprogram. Skolinspektionens utredning visar vidare att skälen till detta är att skolan inte har förutsättningar att tillgodose de behov som utredningar visar att eleverna har.

Skolinspektionens utredning visar inte annat än att verksamheten inom årskurs 4-6 uppfyller författningarnas krav vad gäller kravet på extra anpassningar. Vad gäller kravet att det ska anmälas till rektorn om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen framkommer heller inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Vad gäller kravet att rektorn ska fatta beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram efter varje utredning framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav. Likaså framkommer inte annat än att författningarnas krav uppfylls vad gäller kravet på att elever och vårdnadshavare ska ges möjlighet att

delta vid åtgärdsprogrammets utarbetande samt ges information om möjligheten att överklaga beslutet. Ärendet avslutas därför i dessa delar.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kristianstad kommuns verksamhet vid Centralskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller bristerna med extra anpassningar och särskilt stöd. Det finns därför skäl att förelägga Kristianstad kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Undervisning av behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inskickade dokumentation framgår att det finns åtta undervisande lärare inom förskoleklass och årskurs 1-3 som är legitimerade men som saknar behörighet för en årskurs eller ämne som de undervisar i. Av huvudmannens inskickade dokumentation framgår att det finns två legitimerade förskolelärare som undervisar inom årskurs 1 samt att det finns tre legitimerade och behöriga lärare för årskurs 1-6 och årskurs 1-3 som undervisar i förskoleklass. Av huvudmannens inskickade dokumentation framgår vidare att det finns en legitimerad lärare 1-6 med behörighet att undervisa i engelska som även undervisar i svenska, svenska som andraspråk, samhällsorienterande ämnen och musik i årskurs 3, en legitimerad lärare för årskurs 1-3 och 1-7 med behörighet att undervisa i svenska som andraspråk och matematik årskurs 1-3 och i samhällskunskap, historia, geografi, religion, svenska och bild årskurs 1-7 som även undervisar i naturorienterande ämnen och teknik samt att det finns en legitimerad lärare för årskurs 3-9 och 4-6 med behörighet att undervisa i religion, geografi, historia, samhällskunskap i årskurs 3-9 samt i svenska som andraspråk årskurs 4-6 som undervisar i svenska, svenska som andraspråk samt bild i årskurs 2.

Vid intervju uppger lärare att de på skolan har ett system där lärare i förskoleklass följer med eleverna upp i årskurs 1 för att skapa trygghet åt eleverna. Lärare uppger vidare att detta innebär att det därför vissa år blir obehöriga lärare i förskoleklass och i årskurs 1-3. En lärare säger att hen undervisar i andra ämnen än vad hen är behörig för, bland annat naturorienterande ämnen. Lärare säger att de på skolan har tvåläraresystem och att de för elevernas skull delar upp ämnena utifrån vad de som lärare är bäst på och vilket ämne de brinner för. På frågan om det genom att organisera om utifrån befintliga resurser skulle gå att öka lärarbehörigheten svarar lärare som undervisar i förskoleklass och årskurserna 1-3 ja, men att de undervisar i de ämnen de är bäst på och i förskoleklass är det för elevernas trygghet så att lärarna ska kunna följa dem ett år till.

Rektorn uppger vid intervju att det är ett aktivt val att organisera så att lärare som undervisar i förskoleklass ska följa med eleverna från förskoleklass och upp i årskurs 1 för att sedan lämna över klassen inför årskurs 2. Rektorn uppger vidare att det handlar om att få kontinuitet samt begränsa antalet vuxna som möter eleverna och att det varit ett sätt att hantera den otrygghet som tidigare fanns hos eleverna. Rektorn uppger att lärarna har en behörig kollega och blir aldrig lämnad ensam som lärare. På fråga om undervisningen av behöriga lärare inom förskoleklass och årskurs 1-3 skulle kunna öka genom omorganisation av befintliga lärarresurser svarar rektor att ja det går, men att det skulle ske på bekostnad av tryggheten för eleverna. Rektorn säger att det behöver finnas en trygghet först hos eleverna för att komma till lärande och studiero och att skolan nu har nått dit.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 13 § skollagen får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen.

Av 2 kap. 18 § skollagen framgår att om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska i de fall vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att elever i förskoleklass och i årskurs 1–3 inte i alla årskurser och ämnen får undervisning av behöriga lärare trots att rektor och lärare uppger att med en omorganisering av befintliga lärarresurser skulle lärarbehörigheten kunna öka. Skolinspektionen gör därför bedömningen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav gällande att elever ska ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Det har inte framkommit några särskilda skäl med hänsyn till eleverna som ändrar den bedömningen. Av Skolinspektionens utredning framgår inte annat än att elever i årskurs 4-6 får undervisning av legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen avslutar därför ärendet i denna del.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inskickade underlag framgår att extra studietid erbjuds eleverna i årskurs 4-6. Årskurs 4 har 120 minuter, årskurs 5 har 110 minuter och årskurs 6 har 100 minuter extra studietid. I huvudmannens inskickade underlag framgår även att

rektorn inte, på grund av organisatoriska skäl, klarar av att säkerställa 120 minuter för samtliga årskurser.

Elever säger vid intervju att de erbjuds extra studietid direkt efter skolan. Elever i årskurs 6 säger att de har en timmes extra studietid på måndagar och en timme på onsdagar. Elever i årskurs 4 säger att de har extra studietid måndag, tisdag och onsdag. Elever i årskurs 5 säger att de har studietid på måndagar och tisdagar. Elever i årskurs 4 och 5 säger att de inte är riktigt säkra på mellan vilka tider de har extra studietid.

Lärare i årskurs 4-6 uppger vid intervju att de känner till att alla årskurser inte erbjuds 120 minuter extra studietid. Lärarna säger vidare att det beror på hur mycket undervisning lärarna har i sin tjänstgöring.

På fråga till rektorn om vilka orsaker som ligger bakom att hen inte organisatoriskt klarar av att erbjuda årskurs 5 och 6 120 minuter extra studietid svarar rektorn att hen skulle kunna lägga den extra studietiden på morgonen men att hen inte tror att eleverna skulle komma till skolan så tidigt på morgonen. Rektorn säger att ett annat alternativ skulle vara att lägga den extra studietiden på rasterna men att eleverna behöver sina raster. Rektorn säger att skolan väljer kvalitet före kvantitet i extra studietid.

Rättslig reglering

Av 10 kap. 5 a § skollagen framgår att elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna i årskurs 5 och 6 i nuläget enbart erbjuds extra studietid i 110 respektive 100 minuter per vecka. Skolinspektionen bedömer därför att skolan inte uppfyller författningarnas krav.

Skriffliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Alla elever säger att de inte får ha sina mobiltelefoner under skoldagen och att de måste lämna in sin mobiltelefon när skolan börjar och att de får tillbaka den när skoldagen är slut. Elever säger att det står i ordningsreglerna.

Samtliga lärare och representanter för elevhälsa uppger att eleverna inte får ha mobiltelefoner under skoldagen och att de måste lämna in sin mobiltelefon när skolan börjar och att de får tillbaka den när skoldagen är slut.

Rektorn säger att eleverna inte får ha sina mobiltelefoner under skoldagen och att de samlas in i början av skoldagen. Rektorn uppger att hen är medveten om att det ska finnas skriftliga rutiner och att det ska tas fram men att det i nuläget står i ordningsreglerna och på kommunens hemsida.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Av förarbeten till bestämmelsen framgår bland annat följande. Det ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Av rutinerna bör bl.a. framgå hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till, t.ex. hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt och hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas, vilket t.ex. kan ske med stöd av ett nummerlappssystem. Rutinerna bör även omhänderta sådana aspekter som att det inte ska föreligga någon osäkerhet om huruvida ett föremål har omhändertagits eller huruvida det har lämnats tillbaka. Det bör vara rektorn som beslutar om sådana rutiner med utgångspunkt i de förutsättningar som finns vid den berörda skolenheten. Frågan kan dock med fördel hanteras inom ramen för arbetet med skolans ordningsregler i syfte att utforma och förankra rutinerna med personal, elever och föräldrar (prop. 2021/22:160 s. 127 och 235).

Skolinspektionens bedömning

Av skolenhetens skriftliga ordningsregler framgår att de har mobilförbud på skolan och att mobiltelefonerna samlas in vid skolstart och lämnas åter vid skoldagens slut. Av dessa rutiner framgår dock inte hur omhändertagandet av utrustningen ska gå till och inte hur föremålen ska förvaras på ett betryggande sätt. Det framgår inte heller hur insamlandet av utrustningen ska ske så att det framgår till vem varje föremål ska återlämnas. Skolans rutiner kan därför inte anses uppfylla författningarnas krav.

Plan mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inskickade dokumentation framgår att skolan har en plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier som reviderats i december 2023. I den framgår att eleverna inte varit delaktiga i upprättandet av planen men att eleverna varit delaktiga i utvärderingen av föregående års plan genom diskussioner utifrån skolans trygghet- och trivselenkät.

Vid intervjuer uppger flera elever i samtliga årskurser att de inte känner igen planen mot kränkande behandling, men att de får svara på frågor om trygghet och trivsel och att de pratar om trygghet på elevrådet.

Flera lärare säger vid intervjuer att eleverna är med i arbetet med planen mot kränkande behandling utifrån sin ålder genom att de till exempel får svara på frågor om trygghet och trivsel. Flera lärare säger vidare att eleverna inte görs delaktiga i arbete med uppföljning av fjolårets mål i planen eftersom det är för avancerat för eleverna. Lärare säger att de inte vet om eleverna är delaktiga genom klassrådet och elevrådet, men att de som mentorer inte pratar om planen med sin klass.

Representanter för elevhälsan säger att de pratar med eleverna om kränkningar men inte om utvärderingen av planen och åtgärderna i den. Eleverna svarar på frågor om trygghet och det tas upp på elevrådet, säger representant från elevhälsan.

Vid intervju säger rektorn att pedagogerna vid läsårsstart går igenom trivsel- och ordningsregler med sina klasser, men att de inte går igenom själva planen med eleverna. Eleverna är enligt rektorn indirekt delaktiga i arbetet genom att fylla i trygghet- och trivselenkäten och genom arbetet i klass- och elevråd.

Rättslig reglering

Av 2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att planen mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid skolan. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionens utredning visar att eleverna vid skolan inte är delaktiga i arbetet med planen på något annat sätt än i kartläggningsarbetet. Skolinspektionen gör därför bedömningen att elevernas medverkan i skolenhetens arbete med planen mot kränkande behandling inte är tillräcklig med hänsyn till elevernas ålder och mognad.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen.

Kristianstads kommuns verksamhet vid Centralskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller undervisning av behöriga lärare, extra studietid, skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt elevernas medverkan i arbetet med planen mot kränkande behandling. Utredningen visar att i förskoleklass och i lågstadiet ges inte eleverna så långt som det är möjligt undervisning av lärare som är behöriga för den undervisning de bedriver. Utredningen visar vidare att eleverna på mellanstadiet erbjuds extra studietid men inte fullt ut i den omfattning som författningarna kräver. Vidare visar utredningen att rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner finns med i skolans ordningsregler men att innehållet i rutinen inte fullt ut uppfyller författningarnas krav. Slutligen visar

utredningen att eleverna medverkar i det kartläggande trygghetsarbetet genom att exempelvis besvara enkäter men att de inte medverkar i arbetet med att upprätta, följa upp eller se över planen mot kränkande behandling. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Kristianstad kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare som undervisar i förskoleklass samt i årskurs 1-3 uppger vid intervju att det i årskurs 2 och 3 finns 10-12 elever i respektive årskurs som är i behov av studiehandledning på sitt modersmål men som inte får det. En lärare uppger vid intervju att det i årskurs 1 finns ett flertal elever som talar arabiska men som har svårt att nå målen och att de därför skulle behöva studiehandledning på sitt modersmål. Lärare som undervisar i årskurs 3 säger att de har två elever i årskurs 3 som får studiehandledning i dari men som skulle behöva mer. Vid intervju uppger lärare som undervisar i årskurs 4-6 att de elever som behöver studiehandledning på modersmål ges sådant stöd.

Representanter för elevhälsan säger vid intervju att de känner till att det finns elever som är i behov av studiehandledning för att nå målen men som inte får det.

På uppgift om att lärare i årskurs 2 uppger att det finns cirka 10-12 elever som riskerar att inte nå målen på grund av att de är i behov av studiehandledning på sitt modersmål svarar rektorn att det inte handlar om behov av studiehandledning utan att det handlar om att eleverna har en språksvaghet och att skolan behöver ta reda på vilket som är elevernas starkaste språk. Rektorn säger att eleverna behöver jobba med ord och begrepp och att det kanske inte gynnar eleverna att ha studiehandledare som kommer vissa tillfällen i veckan. Rektorn uppger vid intervju att det kan vara svårt att bedöma om en elev behöver mer studiehandledning samt huruvida det just är studiehandledning eleverna behöver. Rektor säger att det snarare kan handla om att eleverna är språksvaga och att skolan behöver ta reda på vilket som är elevernas starkaste språk.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kristianstads kommun bryter mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmålet. Vad gäller uppgiften om behov av studiehandledning på arabiska och dari finner Skolinspektionen att det i nuläget inte kan anses utrett att det finns elever som har bedömts ha behov av studiehandledning i dessa språk men som inte får det. Detta

utgör därför inte en brist. Skolinspektionen vill dock framhålla vikten av att en bedömning av ifrågavarande elevers behov av studiehandledning görs snarast möjligt och att eleverna vid behov ges sådan studiehandledning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens inskickade underlag framgår att skolan har rutiner för att följa upp frånvaro.

Alla lärare samt representanter för elevhälsan uppger vid intervjuer att de följer upp frånvaro som är över 20 procent eller oroande frånvaro som är lägre än 20 procent. Lärare säger att kurator finns med som stöd i att identifiera elever med mer än 20 procents frånvaro, men att de oftast uppmärksammar det innan. Representant från elevhälsan uppger att de utreder frånvaro och bland annat pratar med vårdnadshavare om en elev har oroande eller omfattande frånvaro.

Rättslig reglering

Av 7 kap. 19 a § skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Betygsättning och dokumentation i betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygsättning

Skolinspektionen har granskat betygskatalog för hösten 2023 och våren 2023. Av betygskatalog framgår lärarsignatur, betygdatum samt betyg.

Lärare som undervisar i årskurs 4-6 uppger vid intervju att de som är obehöriga alltid bedömer och planerar all undervisning tillsammans med en behörig kollega. Flera lärare säger att de arbetar väldigt nära varandra och sätter betyg och genomför bedömningar tillsammans.

Särskilt beaktande av nationella prov

Lärare i årskurs 4-6 uppger vid intervju att skolan har organiserat så att lärarna i årskurs 5 rättar de nationella proven för årskurs 6. Lärarna uppger att de beaktar de nationella prov vid betygssättningen. Lärare säger att de beaktar nationella prov

och uppger att om en elev till exempel får en panikattack på nationella provet får hen beakta det.

Rektorn uppger att nationella prov beaktas vid betygssättning. Rektorn säger att specialpedagogen och arbetslaget tillsammans tittar på resultaten och att proven sambedöms.

Rättslig reglering

Bedömning och betygssättning

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Av 6 kap. 10 § skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Av 7 § Skolverkets föreskrift om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur.

Särskilt beaktande av nationella prov

Av 10 kap. 20a § skollagen framgår att vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Aro Östgren

X Caroline Åberg

Föredragande
Signerat av: Caroline Åberg

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Elsa Widerberg medverkat.